

Uddannelse i bæredygtig udvikling skal skabe balance

I forbindelse med FN's tiår for uddannelse i bæredygtig udvikling er tre nordiske aktører gået sammen om en kampagne ved navn *Balanceakten*. Det er danske Øko-net, norske Idébanken og svenske Ekocentrum. De har siden 2005 arbejdet for at udbrede uddannelse i bæredygtig udvikling til nordiske efterskoler og højskoler.

På FN's Konference for Miljø og Udvikling i Rio de Janeiro i 1992 vedtog verdens lande Agenda 21 – en dagsorden for bæredygtig udvikling i det 21. århundrede. Der var bred enighed om, at uddannelse er afgørende for at fremme en bæredygtig udvikling og forbedre menneskers evne til at løse miljø- og udviklingsproblemer.

I 2002 blev der ved FN-verdenstopmødet i Sydafrika gjort status, og FN vedtog at dedikere et tiår til Uddannelse for Bæredygtig Udvikling i perioden 2005-2014. Ti-året har affødt en række projekter. Balanceakten er et af dem.

Tre mål for bæredygtighed

Danske Øko-net, svenske Ekocentrum og norske Idebanken besluttede i 2003 at udvikle et folkeoplysningsprojekt om bæredygtighed og vise resten af verden, hvordan det kan gøres, når man benytter den nordiske tradition for folkelig deltagelse og aktiviteter på græsrodsniveau.

Projektets formål var at sætte gang i bæredygtige uddannelsesaktiviteter i skoler og uddannelsesinstitutioner i Norge, Sverige og Danmark. Lars Myrthu-Nielsen, som er daglig leder i Øko-net, fortæller:

”Vi inviterer skoler og uddannelsesinstitutioner til at deltage i projektet. De uddannelsesinstitutioner, der tilslutter sig projektet, vil arbejde for at integrere bæredygtighed i deres uddannelsesinstitution. De tre overordnede mål er, at undervisningen omfatter bæredygtighed i teori og praksis, at institutionens drift er bæredygtig, og at institutionen skaber folkeoplysning samt politisk debat om bæredygtig udvikling.”

Gode råd

- 1) Skab et symbol eller en fysisk genstand for kampagnen, der kan skabe opmærksomhed om en kampagne og i perioder fysisk holde deltagerne op på deres målsætninger.
- 2) Samarbejd og del erfaringer på tværs af sektorer og landegrænser.
- 3) Vær enige og tydelige om, hvilke mål I arbejder for, og udarbejd evt. et regelsæt for at opnå en ensartet og seriøs indsats fra deltagerne.

Projektets idé er, at de tilsluttede institutioner danner et netværk, hvor de kan udveksle erfaringer og ideer og videreudvikle projektet. På projektets hjemmeside præsenteres de deltagende institutioner, og der er en idébank og et debatforum, hvor deltagerne kan trække på hinanden. En gang om året afholder netværket et møde, hvor deltagerne gør status over deres arbejde og deler ud af ideer og erfaringer. Afslutningsvis sætter netværket nye, fælles mål og ambitioner for projektet.

Efterskoler og højskoler er et godt sted at starte

Balanceakten har senest i foråret 2012 gennemført et pilotprojekt for efterskoler i Danmark. Det sker i samarbejde med Idébanken i Norge, som fokuserer på folkehøjskoler. For at få institutionerne til at forstå og bakke op om projektet, inviteres de til informationsmøde:

”Kostskoleformen og efterskolernes formål og beliggenhed i landskabet lægger op til, at arbejde med bæredygtighed og bæredygtige værdier. Vi indbyder efterskolelærerne til en spændende dag i samarbejde med Naturvidenskabernes Hus og Grundfos, hvor de kan møde eksperter og efterskolekolleger, der interesserer sig for klimavenlige tiltag, ressourcebesparelser og bæredygtig uddannelse. Der bydes på oplæg med folk fra erhvervslivet, fra forskningsverdenen og fra den pædagogiske verden,” fortæller Lars Myrthu-Nielsen.

De institutioner, der tilslutter sig, forpligter sig til at arbejde med elevernes viden, færdigheder og holdninger til bæredygtighed. De skal arbejde målrettet for at skolens drift bliver mere bæredygtig ved bl.a. at affaldssortere, genbruge, købe økologisk og årstidsbestemt ind. Desuden skal skolen bidrage til folkeoplysning og debat om bæredygtig udvikling ved fx at invitere lokalområdets borgere til oplysnings- og debatarrangementer.

Et symbol på den svære balancegang

Øko-net har i forbindelse med det fælles nordiske projekt bedt den danske kunstner Jens Galschiøt om at udforme en skulptur som symbol på den svære balanceakt mellem moderne livsstil og bæredygtighed. Jens Galschiøt har udformet en skulptur af et menneske, der står på en spinkel, høj søjle. Den skal ifølge Jens Galschiøt skabe et enkelt udtryk for det dilemma, klimakrisen sætter mennesket i. Han forklarer:

”Kommer man til at lave en lille uovervejede bevægelse, falder man ned og slår sig ihjel. Kun ved konstant at kompensere for ubalancen kan menneskeskikkelserne holde sig på spidsen af masten. Det er netop forståelsen for ’balance kontra ubalance’, der er vigtig for os at integrere i vores uddannelser og politiske beslutninger for at løse klimakrisen og skabe bæredygtig udvikling. Der er ikke noget i vejen med at forbruge jordens resurser, men hvis det gøres tankeløst opstår ubalancen, og vi falder ned fra vores ’balancestænger’.”

Siden er der blevet fremstillet syv skulpturer, som har været opstillet ved en række internationale klimatopmøder, konferencer og sågar på Roskilde Festival.

For at sikre at de ca. 35.000 medarbejdere i Coop kender til organisationen og forstår kerneværdierne har Coop desuden oprettet et e-læringskursus. Alle ansatte skal gennemføre det, når de starter i en af Coops butikker. De lærer om Coops historie og værdier, medlemsfordele og arbejdet med bæredygtighed. Kurset er sammensat af videoer, illustrationer og en begrænset mængde tekst, så materialet er overskueligt for alle medarbejdere.

Fakta om Balanceakten

Balanceakten havde sin begyndelse i Danmark 2003, hvor Økonet inviterede andre nordiske parter til at samarbejde om et nyt, nordisk folkeoplysningsprojekt om og for bæredygtig udvikling.

Projektet var støttet økonomisk af Støtteordningen for Nordisk Folkeoplysning og Voksenundervisning (FOVU) under Nordisk Ministerråd og Dansk Folkeoplysnings Samråds Tips- og Lottomidler.

Balanceakten er bygget op om en række ufravigelige bæredygtighedsregler. Læs mere på www.balanceakten.dk

